

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7720/2023
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца малолетног АА из ..., кога заступа законски заступница мајка ББ из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Горан Бурсаћ, адвокат из ..., ради измене одлуке о висини дечијег издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 509/22 од 07.12.2022. године, у седници већа одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 509/22 од 07.12.2022. године и пресуда Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П2 152/22 од 10.06.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ВВ из ... да на име свог учешћа у издржавању малолетног сина АА из ... плаћа месечно 12.000,00 динара, уплатом на руке законске заступнице малолетног тужиоца мајке ББ на дан исплате пензије за месец за који се плаћа издржавање, почев од подношења тужбе 05.11.2021. године па убудуће док за то буду постојали законски услови, с тим да доспеле а неисплаћене рате плати одједном.

Овом пресудом мења се пресуда Основног суда у Сомбору, Судска јединица у Кули П2 223/12 од 25.03.2012. године, у погледу обавезе издржавања малолетног детета.

Свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П2 152/22 од 10.06.2022. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев малолетног тужиоца да суд измени одлуку о висини доприноса за издржавање одређено пресудом Основног суда у Сомбору, Судска јединица у Кули П2 223/12 од 25.03.2012. године и туженог обавезе да на име свог учешћа у издржавању малолетног тужиоца плаћа месечно 12.000,00 динара почев од подношења тужбе 05.11.2021. године, доспеле рате одједном, а убудуће редовно на дан исплате пензије за месец за који се плаћа издржавање док за то постоје законски услови, на руке законске заступнице малолетног сина мајке ББ. Ставом другим изреке, обавезан је малолетни тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 509/22 од 07.12.2022. године, одбијена је жалба малолетног тужиоца и потврђена првостепена пресуда, док је ставом другим одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, малолетни тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Сомбору, Судска јединица у Кули П2 223/12 од 25.03.2012. године, за самосталног вршиоца родитељског права над малолетним АА одређена је мајка ББ и тужени обавезан да на име свог учешћа у издржавању малолетног сина плаћа месечно 8.000,00 динара почев од подношења тужбе 06.04.2012. године, на дан исплате пензије за месец за који се плаћа издржавање, на руке законске заступнице малолетног сина. У време доношења ове одлуке, мајка ББ није остваривала приходе, била је незапослена и примала дечији додатак од 2.800,00 динара и помагали су је родитељи. Тужени је остваривао инвалидску пензију од око 70.000,00 динара, а његова тада ванбрачна партнерка је остваривала месечне приходе од 30.000,00 динара. Тужени је на име издржавања троје малолетне деце из првог брака плаћао 40% од месечних примања и учествовао у издржавању сина ГГ рођеног 2009. године, док је за лекове издвајао око 10.000,00 динара. Потребне малолетног АА су у том моменту утврђене у износу од 10.000,00 динара месечно за исхрану, док му је за одећу и обућу било потребно од 4.000,00 до 6.000,00 динара месечно.

Малолетни тужилац као и у време претходне одлуке живи са мајком у заједничком домаћинству у кући њене породице, коју је малолетни АА добио на поклон од бабе и деде. Рачуне које терете предметну непокретност, заједничко бројило за струју и воду плаћају законска заступница малолетног тужиоца и њена мајка. За новембар 2021. године рачун за комуналне услуге износио је 1.102,70 динара, за електричну енергију 5.249,40 динара, за телекомуникационе услуге 4.198,99 динара. Законска заступница малолетног тужиоца је и даље незапослена и пријављена код Националне службе за запошљавање. Болује од астме и бронхитиса, функција једног бубрега јој је смањена 16%, болује од хипертензије, на граници је дијабетеса, али јој није умањена радна способност. Мајка законске заступнице им помаже приходима од пензије која износи око 30.000,00 динара, а гаји и живину коју користе за исхрану. Малолетни тужилац похађа први разред средње школе и за куповину уџбеника и школског прибора му је потребно око 8.500,00 динара годишње. Месечне потребе малолетног тужиоца тренутно износе око 12.900,00 динара за исхрану, између 4.000,00 и 6.000,00 динара за одећу и обућу и око 1.000,00 динара за социјалне потребе.

Тужени актуелно остварује инвалидску пензију од око 90.000,00 динара, има обавезу издржавања и другог сина из другог брака, рођеног 2016. године, али је

престала обавеза издржавања деце из првог брака, јер су постали пунолетни и нису наставили школовање. Утврђен му је потпуни губитак радне способности, због чега има трошкове у лечењу у висини од 6.000,00 до 7.000,00 динара месечно. Живи у породичном домаћинству са другом супругом, њихово двоје заједничке малолетне деце (синовима рођеним 2009. и 2016. године), и сином из претходног брака и супругином ћерком из њеног претходног брака, који су обоје пунолетни и нису наставили школовање. Има кредитне обавезе у висини од око 32.000,00 динара. Његова супруга остварује месечну зараду око 34.000,00 динара. Дневно се за исхрану породичног домаћинства потроши око 2.000,00 динара, док се за куповину средстава за хигијену потроши око 4.000,00 динара месечно. Трошкови за гардеробу чланова домаћинства су око 10.000,00 динара месечно, а трошкови лечења туженог од 7.000,00 до 8.000,00 динара месечно. Утрошак електричне енергије за кућу туженог за децембар 2021. године износио је 8.206,53 динара, за новембар 15.782,31 динар, а за комуналне услуге за новембар 2021. године 1.533,20 динара, а за телекомуникационе услуге укупно износи 4.904,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су се потребе малолетног тужиоца од претходне одлуке несумњиво повећале, али да су се повећале и потребе туженог, јер је у међувремену стекао обавезу издржавања двоје малолетне деце, и поред тога измениле су се околности у погледу висине пензије коју прима и да има кредитне обавезе од око 32.000,00 динара, због чега је оценио да нису испуњени услови из члана 164. Породичног закона за измену раније одлуке из 2012. године у односу на висину доприноса туженог за издржавање малолетног тужиоца, сматрајући да због измењених околности у погледу смањених примања и повећаних потреба тужени има мању могућност да доприноси издржавању од раније утврђеног износа од 8.000,00 динара.

Другостепени суд је прихватио овакво правно становиште првостепеног суда, сматрајући да је тужилац сада девет година старији у односу на период доношења претходне одлуке, да похађа први разред средње школе и да су његове потребе природно повећане, али да са друге стране тужени сада остварује пензију за 9.000,00 динара мање, да има утврђену обавезу враћања износа више исплаћених пензија, да поред тога има законску обавезу издржавања још једног малолетног детета ДД рођеног 2016. године, али нема више обавезу издржавања ћерке ЂЂ ни сина ЕЕ. Такође, туженом је сада утврђен потпуни губитак радне способности и то трајно, за разлику од претходног пресуђења када ово стање није било трајно, да у његовом домаћинству живи седам чланова домаћинства и да су трошкови на име целокупног домаћинства сада повећани, због чега и по оцени другостепеног суда нису испуњени услови из члана 164. Породичног закона. Другостепени суд сматра да измена обавезе издржавања тужиоца досуђивањем већег износа не би била оправдана, имајући у виду и да код мајке детета није утврђен губитак радне способности, због чега је и она у обавези да, у складу са својим здравственим стањем и могућностима, пронађе запослење и заједно са оцем детета обезбеди неопходне услове за његов здрав и правилан развој.

Врховни касациони суд сматра да тужилац у ревизији основано указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су оценили да се нису стекли услови за измену пресуде од 25.03.2012. године, јер су већи значај придали чињеници да су се измениле околности на страни дужника издржавања, тако што сада са њим живи већи број чланова породичног домаћинства и да је код њега сада утврђен

трајни губитак радне способности, као и да нису правилно применили став 4. члана 160. Породичног закона.

Према одредби члана 164. Породичног закона висина досуђеног издржавања може се повећати или смањити зависно од промена околности на основу којих је донета предхотна одлука. Одредбом члана 160. Породичног закона прописано је да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.) а потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода и других околности од значај за одређивање издржавања (став 2.) док могућност дужника издржавања зависи од његових прихода, могућности запослења и стицања зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица и других околности од значај за одређивање издржавања (став 3.).

Имајући у виду ову законску одредбу и утврђене чињенице, по оцени Врховног касационог суда стекли су се услови за повећање тужениковог доприноса издржавању малолетног АА, јер износ од 8.000,00 динара досуђен ранијом пресудом не одговара потребама малолетног детета десет година касније од претходног утврђења. Потребе малолетног детета, који сада похађа први разред средње ... школе, веће су од његових потреба пре десет година, када је похађао вртић. С друге стране, дошло је и до промене могућности дужника издржавања на тај начин што је стекао обавезу издржавања још једног малолетног детета, сина ДД рођеног 2016. године, али је престала његова обавеза издржавања двоје пунолетне деце из првог брака. Поред тога, издржавању малолетне деце доприноси и његова садашња супруга, чија су то такође деца, због чега чињеница да му је умањена пензија не може, супротно схватању нижестепених судова, водити умањењу његових могућности у тој мери да није у могућности да доприноси издржавању малолетног детета у већем износу од раније досуђених 8.000,00 динара. Због тога су, по оцени Врховног касационог суда, испуњени услови за повећање раније досуђеног износа издржавања применом члана 164. Породичног закона на износ од тражених 12.000,00 динара, у складу са одредбама члана 6. став 1. члана 154. став 1., 160., 161. и 162. Породичног закона и Конвенције о правима детета (члан 2., 3. и 27.).

Наиме, Врховни касациони суд ценећи околности конкретног случаја налази да је у овим околностима отац у обавези да доприноси издржавању малолетног детета у месечним износима од 12.000,00 динара. На овај начин, имајући у виду и допринос мајке, малолетни тужилац ће моћи да задовољи своје потребе школовања, ваншколских активности, исхране, одеће и обуће онако како их је определила мајка малолетног тужиоца и тиме ће му бити омогућен животни стандард који ужива и тужени као отац. Према становишту овога суда, плаћањем износа од 12.000,00 динара месечно неће бити угрожена егзистенција туженог, посебно ако се има у виду да је минималном сумом издржавања, као корективним фактором, месечна потреба детета определена на износ преко 30.000,00 динара, тако да ће досуђени износ уз допринос мајке, која је такође у обавези да уложи додатне напоре и оствари приходе за издржавање детета, малолетном тужиоцу омогућити најмање такав ниво животног стандарда какав ужива родитељ дужник издржавања, овде тужени.

Врховни касациони суд је, имајући у виду да је предмет парнице законско издржавање, одлучио да свака странка сноси своје трошкове спора, примењујући принцип правичности у смислу члана 207. Породичног закона.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић